

STOCKHOLMS STAD Kommunstyrelsen Registraturet	
Ink.	2013 -03- 0 6
Dnr:	125-393/2013
Till:	RE

Skrivelse om skärpta krav i upphandling för bättre arbetsvillkor

Kollektivavtal är en grundbult på svensk arbetsmarknad. Idag är det tyvärr omöjligt enligt EU-rätten att kräva kollektivavtal i förfrågningsunderlag. Däremot går det att kräva uttryckligt angivna villkor som finns i kollektivavtal för aktuella branscher. En metod för att genomföra detta är Vita jobb-modellen. Den togs fram i Stockholm 2004 i samarbete med fackförbund och stadens jurister som verktyg mot svartarbete och social dumping vid offentlig upphandling. Modellen som nu implementeras i Malmö stad bygger på att kommunen ställer upp krav på leverantörerna, medan facken bidrar till att kontrollera att villkoren respekteras.

En majoritet i riksdagen vill också skärpa villkoren. På förslag från arbetsmarknadsutskottet tillkännagav riksdagen 2011 att Sverige ska godkänna ILO-konvention 94, som innebär att offentlig upphandling ska innehålla villkor som bland annat garanterar kollektivavtalsenlig lön och arbetstid. Nu är det dags att Stockholm stad som stor upphandlare tar sitt ansvar.

Så länge staden inte tillämpar krav på villkor som finns i kollektivavtalen för branscherna kan företag i konkurrens om anbud frestas att avstå från kollektivavtal och tillämpa sämre villkor. Utöver sämre materiella villkor för anställda urholkas flera viktiga lagar inom arbetsrätten, om kollektivavtal saknas, till exempel medbestämmandelagen, förtroendemannalagen och lagen om styrelserepresentation för de privatanställda:

Medbestämmandelagen (MBL)

Paragraferna 11 och 19 är satta ur spel eftersom de förutsätter att arbetsgivaren har kollektivavtal. Dessa paragrafer är bland de tyngre i MBL. Lokala MBL-förhandlingar om nedskärningar och omorganisation sker enligt 11 §. Personalens inflyttande minskar således kraftigt i dessa frågor. Paragraf 19 reglerar rätten för fackliga organisationer till information om hur bland annat ekonomin är i verksamheten. Det är alltid viktigt, inte minst i dåliga tider.

Förtroendemannalagen

Det är i verkligheten närmaste omöjligt att ha en fackklubb om det saknas kollektivavtal på arbetet. Rätten att sköta ett fackligt uppdrag på betald arbetstid är då borta. I praktiken försvinner också möjligheten till att utse ett arbetsmiljöombud/skyddsombud. Och för arbetsgivaren, att i strukturerad form med de fackliga företrädarna, ha en uppriktig dialog om hur medarbetarna ser på verksamheten och dess utveckling.

Lag om styrelserepresentation för de privatanställda

Syftet med denna lag är för att citera lagtexten ”ge de anställda insyn och inflytande på företagets verksamhet”. Om det i snitt är minst 25 anställda har man rätt till två ledamöter och två suppleanter. Men denna rätt förutsätter att det finns kollektivavtal.

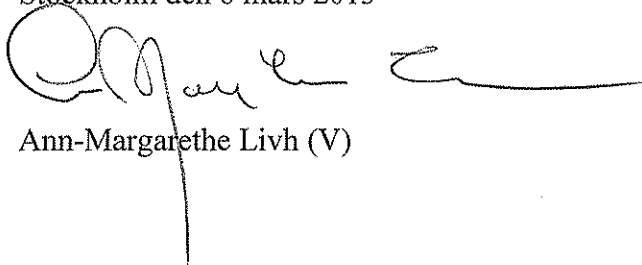
De här försämringarna har staden inte tagit hänsyn till i sina upphandlingar, trots att de i hög grad påverkar de anställdas arbetsvillkor. Detta måste ändras, i avvaktan att EU-rätten godkänner att krav på kollektivavtal ställs.

Jag föreslår, för att i viss mån motverka försämringar vid upphandling när kollektivavtal saknas, att stadens regler och anvisningar för upphandling och konkurrensutsättning tillförs ett nytt villkor:

- att företag utan kollektivavtal förbinder sig att tillämpa MBL, Förtroendemannalagen och Lag om styrelserepresentation som om kollektivavtal föreligger.

Jag föreslår också att Vita jobb-modellen återupptas i Stockholms stad och implementeras i stadens upphandlingsverksamhet.

Stockholm den 6 mars 2013

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ann-Margarethe Livh', with a long horizontal flourish extending to the right.

Ann-Margarethe Livh (V)